

Betreft: Goedkeuring en machtiging tot ondertekening van de Overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Franse Regering over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand.

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan een overeenkomst met Frankrijk inzake waterbeheer bij hoogwater in de sector Duinkerke-Veurne-De Moeren. De strijd tegen wateroverlast is een belangrijke uitdaging voor de grensoverschrijdende regio Duinkerke-Veurne-De Moeren door het grensoverschrijdend poldergebied en de kanalen en rivieren die de regio doorkruisen. Om de huidige situatie te verbeteren en de wateroverlast te beperken in de betrokken zone dient de Frans-Belgische overeenkomst van 1890 en haar aanhangsel van 1968 te worden aangevuld.

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving
Beleidsveld: omgeving en natuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering besliste op 13 december 2019 (VR PV 2019/44 – punt 0010) de formele onderhandelingen aan te vatten met de Regering van de Franse Republiek over het afsluiten van een verdrag inzake het waterbeheer bij hoogwater in de sector Duinkerke-Veurne-De Moeren.

De Vlaamse Regering machtigde de gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Waterweg, de secretaris-generaal van het departement Mobiliteit en Openbare Werken en de secretaris-generaal van het toenmalige departement Buitenlandse Zaken om in onderling overleg de Vlaamse onderhandelingsdelegatie samen te stellen.

De onderhandelingen verliepen voornamelijk schriftelijk. Op 3 mei 2022 vond een onderhandelingsronde plaats op de sous-prefectuur in Duinkerke. Een finaal overleg voor de inhoudelijke onderhandelingen vond plaats op 8 maart 2023 in de ambtswoning van de gouverneur in Brugge. Daarna moesten nog enkele technische kwesties worden uitgeklaard, gevolgd door een juridisch-technische controle en een toetsing op taalkundige overeenstemming.

2. INHOUD

Algemene toelichting

De strijd tegen wateroverlast is een belangrijke uitdaging voor de grensoverschrijdende regio door het grensoverschrijdend poldergebied “De Moeren” en de kanalen en waterlopen die de regio doorkruisen. Het waterbeheer en de preventie van wateroverlast vereisen een gezamenlijke grensoverschrijdende aanpak.

De Frans-Belgische Overeenkomst van 26 juni 1890 en haar aanhangsel van 8 maart 1968 regelen de grensoverschrijdende waterafvoer van de Frans-Belgische Moeren, de Basse Colme/Bergenvaart en van het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke/canal de Furnes. Tijdens perioden van hoge waterstanden en hoge debieten wordt vastgesteld dat de limieten van de installaties bereikt zijn. In het huidige systeem bestaat er geen mogelijkheid om meer water af te voeren, met wateroverlast in de Binnen en Buiten Moeren tot gevolg.

De laatste jaren voerden de Franse en Vlaamse diensten gezamenlijk verschillende studies uit om oplossingen te zoeken. Vlaanderen en Frankrijk wensen nu de afwatering bij hoogwater in de grensoverschrijdende Frans-Vlaamse kustzone tussen Duinkerke en Nieuwpoort te verbeteren en de bevolking en de plaatselijke actoren te sensibiliseren voor het overstromingsrisico en de gevolgen van de klimaatverandering.

Om de situatie te verbeteren en de wateroverlast te beperken in de betrokken zone, bleek de beste oplossing te zijn om het water van het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke tijdelijk in beide richtingen te laten afwateren. Deze tijdelijke afwatering in beide richtingen behelst de bouw van een noodpomp op de Speievaart en een schuifstelsel in Duinkerke, naast een gemeenschappelijke grensoverschrijdende aanpak van beheer en werking van de te bouwen kunstwerken. De Frans-Belgische overeenkomst van 1890 en haar aanhangsel van 1968 dient dus te worden aangevuld om de verantwoordelijkheden m.b.t. de bouw van de kunstwerken vast te leggen en afwatering in beide richtingen mogelijk te maken.

Daarnaast wordt een samenwerkingsprotocol opgesteld die de modaliteiten van beheer en werking van de kunstwerken preciseert, via o.m. de voorwaarden voor de automatische werking van de kunstwerken, een grensoverschrijdend digitaal platform voor de uitwisseling van gegevens en dit om het beheer van de kunstwerken te faciliteren, om de transparantie op vlak van beheer te waarborgen evenals een betere coördinatie tussen waterbeheerders aan beide zijden van de grens.

Dit project 'Mageteaux' maakt deel uit van prioriteit 3 en programmadoelstelling 6: 'ondersteunen van acties die de strijd aanbinden met het overstromingsrisico' en 'de klimaatwijzigingen' (wijziging van het neerslagpatroon en stijging van de zeespiegel waardoor de afwateringscapaciteit van het regenwater in de Noordzee wordt beperkt). Het opzetten van gerichte acties beantwoordt aan de doelstellingen van de Europese Richtlijnen, met name Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid en Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's.

Artikel 1 beschrijft het doel van de voorliggende overeenkomst. Deze overeenkomst heeft als doel een tijdelijk gedeelde afwatering te organiseren tijdens periodes van ernstige hoogwaterstanden om overstromingen te beperken in de Moeren door het realiseren van een extra afvoercapaciteit via het Canal de Furnes (Veurnevaart) in Duinkerke. Het bepaalt de verantwoordelijkheden betreffende de bouw van de kunstwerken, met name een noodpompstation in het Vlaamse gewest en een schuifconstructie in Frankrijk. Beide partijen zorgen voor een opvolgingssysteem van de waterbeheerparameters, dat door de bevoegde overheden kan worden geconsulteerd. De details en regels van deze gedeelde afwatering zijn vastgelegd in een apart protocol (bijlage 3 bij de overeenkomst).

Artikel 3 stelt dat de overeenkomst drie bijlagen bevat die er integraal deel van uitmaken.

Bijlage 3 bij de voorliggende overeenkomst kan volgens artikel 5 schriftelijk worden gewijzigd.

Bijlage 1 betreft kaarten waarop de kunstwerken en de richting van de afwatering bij hoogwaterstand zijn aangegeven.

Bijlage 3 omvat een waterbeheerprotocol. Om de huidige situatie in de beschreven zone te verbeteren worden twee nieuwe kunstwerken gebouwd en wordt een opvolgingssysteem gerealiseerd. De doelstellingen zijn het vastleggen van afspraken tussen de waterbeheerders in Vlaanderen en Frankrijk over deze nieuwe kunstwerken, het beperken van de negatieve gevolgen van overstromingen zonder de problemen te verplaatsen, en het bevorderen van transparantie en een beter begrip van het waterbeheer in de grensregio.

De ondertekenende partijen voor dit protocol zijn de Vlaamse en Franse waterbeheerders, de provinciegouverneur voor West-Vlaanderen en de prefect van het departement Nord..

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de gemeenten, de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's), de intercommunales of de provincies, voor wat hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld of ontvangsten betreft. De financiële engagementen van de provincie West-Vlaanderen werden reeds genomen in het kader van het INTERREG-project.

4. VERDER TRAJECT

Het gaat hier om het sluiten van een exclusief verdrag tussen het Vlaamse Gewest en de Regering van de Franse Republiek waarvoor de procedure uit artikel 81 BWHI dient te worden gevolgd.

De minister-president wordt gelast om de beslissing van de Vlaamse Regering omtrent de goedkeuring en machtiging tot ondertekening binnen de 5 dagen mede te delen aan de Koning (minister van buitenlandse zaken), waarna die over dertig dagen beschikt om bezwaar te formuleren.

Na het verstrijken van deze bezwaartermijn en wanneer er geen bezwaar bestaat kan de Vlaamse minister bevoegd voor buitenlandse zaken, die gemachtigd werd om de overeenkomst met Frankrijk te ondertekenen, deze effectief ondertekenen.

Na ondertekening dient de overeenkomst te worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement, met de gebruikelijke procedure voor een instemmingsdecreet (principiële beslissing Vlaamse Regering, inwinning advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State en definitieve beslissing Vlaamse Regering). Daarna volgt de goedkeuring door het Vlaams Parlement in de commissie en in de plenaire vergadering. Vervolgens dient het instemmingsdecreet te worden bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

Vooraleer de Vlaamse Regering aan de Franse verdragspartner meedeelt dat intern aan alle voorwaarden is voldaan voor de internationale inwerkingtreding, moet opnieuw de Koning (minister van buitenlandse zaken) op de hoogte worden gesteld van het sluiten van het akkoord, waarna die over dertig dagen beschikt om bezwaar te formuleren. Wanneer er geen bezwaar bestaat, kan die mededeling aan de Franse verdragspartner plaatsvinden en treedt de overeenkomst overeenkomstig zijn eigen bepalingen in werking. Voor de interne inwerkingtreding in België is het van belang dat de Vlaamse overheid de tekst van het akkoord ook bekendmaakt in het Belgisch Staatsblad.

Bijlage:

- een ontwerp van overeenkomst in het Nederlands;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 20 maart 2025.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Regering van de Franse Republiek over de waterbeheersing in de zone Duinkerke-Veurne-De Moeren bij ernstige hoogwaterstand;

2° de onderhandelingsdelegatie te ontheffen van haar opdracht;

3° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten punt 1° van deze beslissing, overeenkomstig artikel 81, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd, binnen de vijf werkdagen schriftelijk mee te delen aan de federale minister van Buitenlandse Zaken;

4° De Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid, te gelasten om de overeenkomst in naam van het Vlaams Gewest te ondertekenen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair
Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport.

Annick DE RIDDER

[illegible]